

SOTSIAALMINISTEERIUM

KESKKONNAMINISTEERIUM

Toiduannetamise edendamise tegevused ja plaanid Eestis

Tea Varrak
Sotsiaalministeeriumi poliitikakujundaja

Kristel Kibin
Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna nõunik

Tallinn,
28. veebruar 2022

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Mida ettekandes käsitleme?

- 1) Miks on **annetamine oluline** ja vajalik? SoM ja KeM vaade.
- 2) Kuidas **riik** toiduannetamist edendab? Plaanid ja tegevused.
- 3) Kuidas annetada ja **kust leiab infot**?
- 4) Eesootavad **väljakutsed**.

Taust: Euroopa Liidu andmed

- $\frac{1}{4}$ elanikkonnast, st **119,1** miljonit inimest on **vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus**.
- **42,5** miljonit inimest ei saa lubada endale kvaliteetset toitu.
- Samas tekib umbes **88 miljonit tonni toidujäätmeid**.
- Annetatud toiduainete kogus on **vaid väikene osa** kogu tekkivast söögikõlblike toiduainete ülejäägist.

Tuleb seada eesmärgiks, et söögikõlblik toit ei muutuks jäätmeteks ning seda oleks võimalik rohkem suunata inimestele tarbimiseks.

Taust: Eesti andmed

Puuduses elavad inimesed

Absoluutses vaesuses ja suhtelises vaesuses **elab pea 30%** elanikkonnast.

- **Vaesus suurem vanemaealiste hulgas ja üksikvanemaga peredes.**

Toidu annetamine Eestis:

- Sajad **ettevõtted ja eraisikud.**
- Annetuste vahendaja **Toidupank** – koostöö enam kui 300 organisatsiooniga.
- Annetusi koguvad ja jagavad **Eesti Lasterikaste Perede Liit jt.**
- Lisaks teised **heategevusorganisatsioonid** ja sajad **vabatahtlikud.**

Taust: toidujäätmete teke ja toidu annetamine Eestis

ÜLEVAADE

— toidujäätmete ja toidukao teke Eesti toidutarneahelas (2020)

ESMATOOTMINE

toidukao rahaline väärtus
4,2 mln €/a

sh toidukao teke
23% — 19 261 t/a

Uuringus osalenud ettevõtetest annetakse 36% (kogused marginaalsed).

TOIDU-TÖÖSTUS

toidukao rahaline väärtus
6,4 mln €/a

sh toidukao teke
4% — 3 162 t/a

Maha müümata jäänud kaubast u 12% annetatakse.

KAUBANDUS

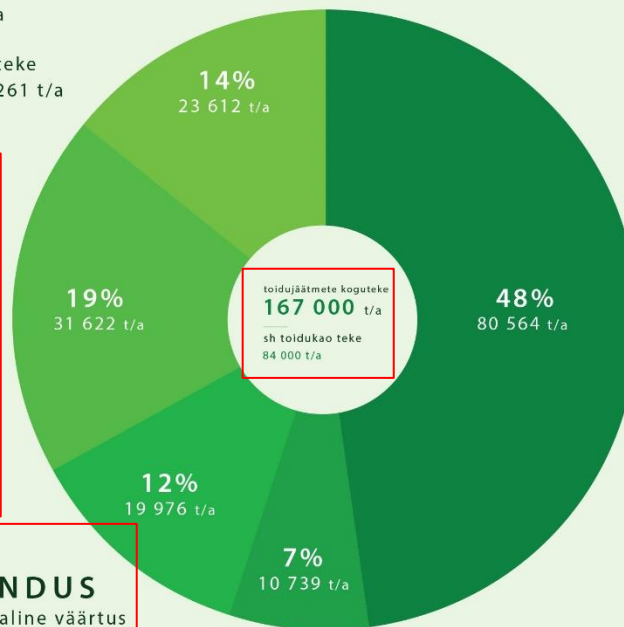
toidukao rahaline väärtus
34,6 mln €/a

sh toidukao teke
24% — 19 976 t/a

TOITLUSTUS-ASUTUSED

toidukao rahaline väärtus
21,3 mln €/a

sh toidukao teke
9% — 7 460 t/a

KODU-MAJAPIDAMISED

toidukao rahaline väärtus
97,5 mln €/a

sh toidukao teke
40% — 33 837 t/a

Eesti toidukao rahaline väärtus

164 mln/a

Sotsiaalministeeriumi vaade ja fookus

Sotsiaalministeerium on sotsiaalpoliitika eestvedaja.

Soovime ja hoolime selle eest, et iga inimene Eestis saaks elada inimväärselt elu ja raskustesse sattunud inimesele ulatame käe.

- Puudust kannatavate inimeste arvud kasvavad, seda eriti praeguses majanduslikus olukorras.
- Igas kodus **ei ole** igal päeval piisavalt **toitu laual**.
- Ka puudust kannatavad inimesed vajavad **tervislikku** toitumist.

Toitu **ei tohi ära visata** vaid see tuleks anda neile, kel pole võimalust seda osta.

Keskkonnaministeeriumi vaade ja fookus

Keskkonnaministeerium on Eesti keskkonnavaldkonna eestvedaja.

- Toidujäätmete ja toidukao teke on kasvanud.
- **Toidujäätmete ja toidukao tekke vähendamine on vajalik vähendamaks kliima- ja keskkonnamõjusid.**

Toidujäätmete ja toidu raiskamisega kaasnevad kasvuhoonegaaside heide, tarbetu energia, vee, põllumajandusmaa ja väetiste kasutamine, bioloogilise mitmekesisuse vähenemine.

Toitu raisates läheb raisku nii toidu tootmiseks, töötlemiseks, transpordiks, hoiustamiseks jm kasutatud ressursid, kuid mõjud tekivad ka jäätmekäitluse etapis.

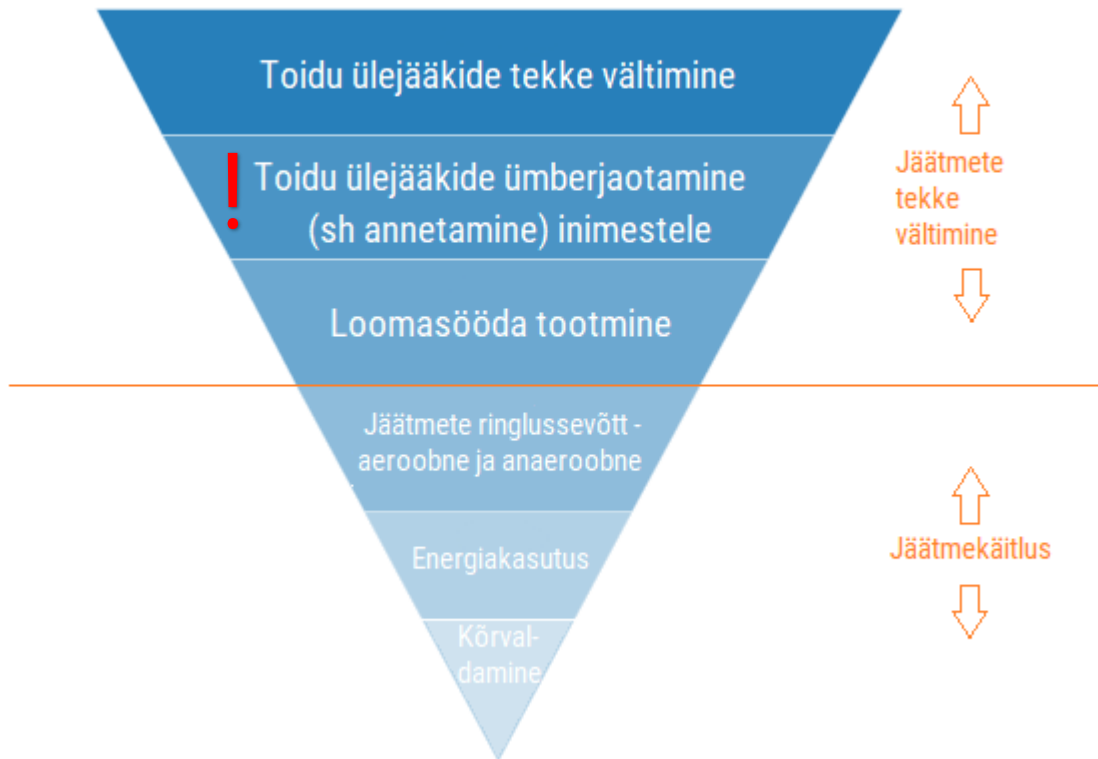
Kestliku arengu eesmärk 12.3

Vähendada 2030. aastaks jaekaubanduse ja tarbijate tekitatud toidujäätmeid poole võrra elaniku kohta. Vähendada toidu kadu tootmis- ja tarneahelas, kaasa arvatud saagikoristusjärgsed kaod.

Allikas: <http://www.terveilm.ee/leht/teabekeskuse-teemad/kestliku-arengu-eesmargid/>

Annetamise prioriteetsus

Toidujäätmete tekke vältimise kava

Lisaks on
Sotsiaalministeeriumil
toidupäästmise
tegevuskava

Partnerid kava koostamisel

- **Kaasatud heategevusorganisatsioonid:**

Toidupank ja tema harukontorid, Punane Rist, Lasterikaste Perede Liit, Pensionäride Ühenduste Liit, Oleviste hoolekanne, Päästearmee, Puuetega Inimeste Koda, Lastekaitseliit, Eesti Vaesuse vastu võitlemise organisatsioon, Lootuse Fond, Food Sharing kodanikualgatused.

- **Liidud:**

Kaupmeeste Liit, Toiduliit, Kaubandus- Tööstuskoda, Põllumajandus- ja Kaubanduskoda jt.

- **Kaupmehed ja tootjad, toitlustusasutused, põllumehed.**

- **Kohalikud omavalitsused.**

Kokku enam kui 40 partnerit

Tegevusi toidujäätmete tekke vältimise kavast

- **Juhised ja stiimulid.**
- Sh annetamist käsitlevad ELi suunised, riigisisese juhendid.
- Ümarlauad, **parimate praktikate** vahetamine.
- Eesmärkide sõnastamine.
- **Toetusmeetmed.**
- Regulaatiivsed meetmed annetamise edendamiseks.
- Heategevusorganisatsioonide võrgustiku tugevdamine.
- Toidupäästmise projektide edendamine, esiletõstmine.
- **Teadlikkuse tõstmine.**

Tegevused annetamise edendamiseks

Toidu abi puudust kannatavatele inimestele

Euroopa Abifond - Enim puudust kannatavatele inimestele toiduabi jagamiseks 2021- 2027. aastal vahendeid toidu ostmiseks ja annetustegevuse toetamiseks on **4,5 + 17 miljonit eurot.**

Ostetud toiduabi

Riigi poolt ostetud toidu jagamine (partnerid OÜ Sanitex ja Eesti Toidupank).

Iga aastane rahaline maht 1,5- 1,6 miljonit eurot.

Abi jagatakse **toimetulekutoetuse - ja KOV toetuste saajate nimekirjade alusel.**

- Jagatakse **4 korda aastas.**
- Abi saajaid **13 000 -18 000 inimest** jagamiskorral, lisaks **varjupaigad (600 in).**

Tegevused annetamise edendamiseks

Annetustegevuse korraldamise toetamine (partner Eesti Toidupank)

- Abifondi vahendeid 2022- 2023 . aastatel 1,2 miljonit eurot.
- Uue ESF perioodi vahenditest alates uuest hankest 1 miljon eurot aastas.

Mis tegevusi riik toetab:

- Annetuste kogumist, toidupakkide komplekteerimist toidupakkideks, abivajajatele jagamist võimalikult inimese kodu lähedal.

Riigi poolt toetatuna on aastatel 2020- 2021 abi saanud **58 014** inimest, jagatud on **526** tonni toitu ja **53 858** toidupakki.

(Toidupank jagab toitu ka inimestele, kes ei kuulu EL reeglistiku sihtrühma).

Plaanid annetustegevuse edasise korraldamise toetamiseks

- **Suurendame** annetustegevuse korraldamise toetamise **rahalisi mahtusid**, et päästa kvaliteetne toit ja suunata abivajajatele.
- **Laiendasime** annetatud toiduabi saajate **sihtrühma**.
- Läheneme hankes **maakonnapõhiselt**, et aidata saaks nn oma inimesi.
- Toidu kogumine ja jagamine toimuks inimeste **kodu lähedal**.
- Teeme aktiivset **koostööd** KOV idega ja heategevusorganisatsioonidega. Otsime parimaid lahendusi **koos Eesti Toidupangaga**.
- Lõime **interaktiivse lehe toiduannetamine.ee**, et kajastada kõike annetamisega seonduvat (juhendeid, kontakte jne) ühes kohas ja lehte pidevalt täiendades sinna ka riigipoolseid tegevusi lisades.

Kuidas annetada? Kas see on keeruline?

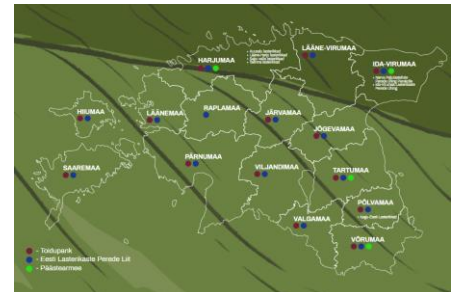
Annetamine ei ole keeruline. Ka ühekordne annetus on parem kui üldse mitte annetada!

Millest siis ikkagi alustada?

1. Veendu, et tagatud on toiduohutus. Sellest räägib järgmine ettekanne.
2. Vii end kurssi maksustamise nõuetega. Maksud ei ole annetamisel takistuseks! Sellest räägib ülejärgmine ettekanne.
3. Leia annetuste vastuvõtmiseks usaldusväärne partner, lepi kokku annetuse üleandmine ja muud tingimused.

Kas kuskil on see info kokku ka võetud?

Vajalik info ja juhendid on üleval www.toiduannetamine.ee!

Toiduannetamine.ee

The screenshot shows a web browser window with the URL `toiduannetamine.ee`. The page has a green background with a stylized illustration of rolling hills and fields. On the left, there is a vertical navigation menu with four items: **Faktid**, **Müüdid**, **Alla toitu pakata**, and **Kirides abivajajateni**. The main content area features the following text:

Päästes toitu, päästame planeedi

Leia lähim usaldusväärne organisatsioon, kellele ülejääv toit annetada

[KAART](#)

Jätkuvad väljakutsed edaspidiseks

- Kuidas **leida üles** potentsiaalsed annetajad ja **viia nad** kokku heategevusorganisatsioonidega?
- Kuidas kummutada annetamisega seotud erinevad **müüdid**?
- Kuidas saada heategevusorganisatsioonid ja kodanike algatused **omavahel** paremini **koostööle** ehk kuidas tugevdada annetuste vastuvõtmise võrgustikku?
- Kuidas tagada see, et leiame üles just need **inimesed**, kes abi vajavad?
- Kuidas **vähendada õpitud abitust** ja hoida ära pettusi?
- Kuidas esmajoonel **ennetada** igasuguste toidu **ülejääkide teket**?

SOTSIAALMINISTEERIUM

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Tea.Varrak@sm.ee
Kristel.Kibin@envir.ee